

امام حسین (علیه السلام) هنگامی که تصمیم گرفت (از مکه) رهسپار عراق شود، بر خاست و خطبه‌های به این مضمون ایراد فرمود:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ، وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ، خَطُّ الْمَوْتِ عَلَى وَدَادَةِ مَخَطِّ الْقَلَادَةِ عَلَى جِيدِ الْفَتَاهِ، وَ مَا أَوْلَيْتَنِي إِلَى أَسْلَافِي اسْتِثْبَاقَ يَعْقُوبَ إِلَى يُوسُفَ، وَ خَيْرِي مَضْرَعًا أَنَا لِأَقِيهِ. كَأَنِّي بِأَوْصَالِي تَقَطُّعُهَا عَسَلَانَ الْقُلُوبِ بَيْنَ النَّوَاسِيسِ وَ كَرِبَلَاءَ فِيمَلَأَنَّ مِنِّي أَكْرَاشًا جَوْفًا وَ أَجْرِبَهُ سَعْيًا، لَا مَحِيصَ عَن يَوْمٍ خَطُّ بِالْقَلَمِ، رَضِيَ اللَّهُ بِرِضَانِ أَهْلِ الْبَيْتِ، نَصِرَ عَلَى بِلَانِهِ وَ يَوْقِنَا أَجْرَ الصَّابِرِينَ. لَنْ نَشُدَّ عَن رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِحَمَتِهِ، وَ هِيَ مَجْمُوعَةٌ لَهُ فِي حَظِيرَةِ الْقُدْسِ، نَقَرُ بِهِمْ عَيْنَهُ وَ يَنْجِزُ بِهِمْ وَعْدَهُ.

مَنْ كَانَ بَادِلًا فِينَا مُهْجَتَهُ، وَ مَوْطِنًا عَلَى لِقَاءِ اللَّهِ نَفْسَهُ فَلْيُرْ حَلْ مَعَنَا فَإِنِّي رَاحِلٌ مُصْبِحًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى .

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۴۴، ص: ۳۶۷

سنتایش مر خدای راست، و مشیت از آن او، و قوت و نیرویی جز به خدا نباشد (قوت هم ازوست) و درود خدا به رسول مکرم او (و آتش) و سلام خدا بر او باد، آرایش مرگ بر فرزند آدم چون آرایش گردنبنند بر گردن دوشیزگان است، گرایش و اشتیاقم به زیارت اسلافم (جد و پدر و مادر و برادرم) چون اشتیاق یعقوب به یوسف است، و برایم فتلگاهی گزیده شد که من بدان جایم باید رفت، گوئیا می‌نگرم که گرگهای بیابان بند بند مفاصلم را از هم جدا کنند در میان نواوس و کربلاء، چه شکمها از من پر، و چه انتابها که از من آکنده گردد، گریزی از آنچه بر قلم تقدیر رفته نیست، ما- اهل بیت- خشنودی خدا را خرسندی خود دانسته، بر بلایش صابریم، و او اجر صابران را به ما می‌دهد، هیچ گوشت پیامبر (پاره تن) او از وی جدا نگردد مگر آن که در حضیره القدس نزدش گرد آید، چشمش بدانها روشن گردیده و بدانها وعده‌اش انجام گردد،

هر کس که در راه ما خون نثار و بذل می‌کند، و لقای خدا را توطین نفس خویش می‌نماید، پس آماده کوچیدن با ما باشد، چه ما ان شاء الله بامداد فردا حرکت می‌کنیم.

• اشاره به عبارتی از زیارت اربعین در راستای صحبت امام حسین علیه السلام قبل از حرکت به سمت کربلا

○ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّ هَذَا قَبْرُ ابْنِ حَبِيبِكَ وَ صَفْوَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ وَ أَنَّهُ الْفَائِزُ بِكَرَامَتِكَ أَكْرَمَتَهُ بِكِتَابِكَ وَ حَصَصْتَهُ وَ ائْتَمَّنْتَهُ عَلَيَّ وَ حَبِيبِكَ وَ أُعْطِيْتَهُ مَوَارِيثَ الْأَنْبِيَاءِ وَ جَعَلْتَهُ حُجَّةً عَلَيَّ خَلْقِكَ مِنَ الْأَضْيَاءِ فَأَعْذَرَ فِي الدَّعَاءِ وَ بَدَلُ مُهْجَتَهُ فِيكَ لَيْسَتْ تَنْقُذَ عِبَادَكَ مِنَ الضَّلَالَةِ وَ الْجَهَالَةِ وَ الْعَمَى وَ الشُّكِّ وَ الْإِرْتِيَابِ إِلَى بَابِ الْهُدَى مِنَ الرَّدَى وَ أَنْتَ تَرَى وَ لَا تَرَى وَ أَنْتَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى حَتَّى تَارَ عَلَيْهِ مِنْ خَلْقِكَ مَنْ عَرَفْتَهُ الدُّنْيَا وَ بَاعَ الْآخِرَةَ بِالْمَنْمَنِ الْأَوْكَسِ الْأَدْنَى

• حرکت حسینی و نجات انسانی با توجه به کلام معصوم

○ اشاره به معنای موطن و مسافر

• تقسیم بندی چهارگانه انسانها از جهت نوع و انگیزه حرکت و فعالیت

• بررسی نوع اول انسانها در انگیزه حرکت و فعالیت با توجه به آیات قرآن کریم

• مقام لقا و انگیزه برای حرکت در مسیر الهی با توجه به فرازی از آیه ۱۱۰ سوره مبارکه کهف

○ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَ لَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

■ بگو من فقط بشری هستم همانند شما ، که به من وحی می شود ، حق این است که خدای شما یگانه است پس هر که امید دارد

که به پیشگاه پروردگار خویش رود باید عمل شایسته کند و هیچکس را در عبادت پروردگارش شریک نکند .

○ هر کس که به امر رجوع به جانب پروردگار و ملاقات او امید دارد، باید عمل شایسته انجام دهد و ابدا در امر عبادت پروردگارش شریکی اتخاذ

نکند، چون چنین شخصی ظن قریب به یقین دارد که بسوی پروردگارش باز می‌گردد و او به اعمالش رسیدگی می‌کند و اعتقاد به وحدانیت ،

با شرک در مرحله عمل منافات و تناقض دارد و هرگز با هم جمع نمی‌شود

○ فرد مؤمن و صالح باید در مرحله عمل نیز موحد باشد.

○ اشاره به معنای شرک عبادی و علمی حتی با وجود اعتقاد به وحدانیت الهی

• وصف صنفی دیگر که دین را برای دنیایشان می‌خواهند و در آزمایش‌ها روی می‌گردانند با توجه به فرازی از آیه ۱۱ سوره مبارکه حج

○ وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَ إِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخَسِرَانُ الْمُبِينُ

■ از مردم کسی است که خداوند را با دو دلی می‌پرستد، اگر خیری به او رسد بدان دل استوار می‌دارد و اگر بلایی بدو رسد دگرگون

می‌شود؛ در این جهان و در جهان واپسین زیان دیده است؛ این همان زیان آشکار است.

- اشاره به معنای "الناس" و روایتی در اهمیت آگاهی درست
  - النَّاسُ كُلُّهُمْ هَالِكُونَ إِلَّا الْعَالَمُونَ، وَالْعَالَمُونَ كُلُّهُمْ هَالِكُونَ إِلَّا الْمَخْلُوعُونَ، وَالْمَخْلُوعُونَ فِي خَطَرٍ عَظِيمٍ
  - مردم در هلاکتند مگر اینکه آگاه و عالم باشند، و علما نیز در هلاکتند مگر آنانکه عاملند، و عاملان نیز در هلاکتند مگر آنانکه مخلصند، و مخلصان با خطری بزرگ و عظیم مواجه اند. (شرح الرضی، ج ۲، ص ۱۲۹)
- از میان مردم کسی هست که خدا را تنها یکجانبه و بر اساس گفتار و بدون عملکرد شایسته و خدایسندانه می پرستد.
- دین باوری و دینداری بر دو اصل و دو حرف استوار است: زبان و دل؛ هر کسی خدا را تنها با زبان بپرستد و نه به دل، چنین کسی بر لبه پرتگاه است و در فراز و نشیب زندگی به دوزخ کفر و شرک روی خواهد کرد.
- آنان چنانند که اگر بر اثر عبادت و پرستش، دنیا به آنان رو کند و به رفاه و فراوانی نعمت برسند، به دین باوری و دینداری و عبادت خدا اطمینان پیدا می کنند و آن را دلیل درستی دین می نگرند.
- اما اگر بر اثر رویدادهای تلخ و فراز و نشیب ها و یا به خاطر آزمون های زندگی نعمت را از دست دهند و گرفتاری بیابند، به کفر می گرایند و با یک چرخش واپسگرایانه به شرک و بیداد روی می آورند.
- چنین کسانی بر اثر بیگانگی از توحیدگرایی و تقوایبستگی و دینداری درست، هم در این جهان گرفتار زیان می گردند و هم در سرای آخرت.
  - این همان زبان آشکار است که انسان هم دنیا را بیازد و هم آخرت و نعمت های جاودانه آن را.
- وصف مؤمنان واقعی با توجه به فرازی از آیه ۱۵ سوره مبارکه حجرات
  - إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ
  - تنها مؤمنانند که به خداوند و پیامبرش ایمان آورده اند سپس تردید نرورزیده اند و با دارایی ها و جان هایشان در راه خداوند جهاد کرده اند، آنانند که راستگویند.
- ایمان به خدا و رسولش عقدی است قلبی بر توحید خدای تعالی و حقانیت آنچه که پیامبرش آورده، و نیز عقد قلبی بر صحت رسالت و پیروی رسول در آنچه دستور می دهد.
- مؤمنین آنهایی هستند که ایمان به خدا و رسول او بیاورند، و دیگر در حقانیت آنچه ایمان آورده اند شک نکنند، و ایمانشان ثابت و آن چنان مستقر باشد که شک آن را متزلزل نکند.
- جاهدوا به معنای بذل جهد و به کارگیری تمامی توان خویش در پیشبرد راه خدا است
- کلمه "سبیل الله" به معنای دین خدا است و منظور از مجاهده به اموال و انفس، عمل و به کار گرفتن تا آخرین درجه قدرت است در انجام تکلیف است.